

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

S. Francisci Xaverii E Societate Iesv Indiarvm Apostoli Novarvm Epistolarvm Libri Septem

Francisco <de Javier>

Romæ, 1667

Epistola XI. Meo In Christo Sancto Patri Ignatio. Romam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46129](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46129)

EPISTOLA XI.

MEO IN CHRISTO SANCTO
PATRI IGNATIO.
ROMAM.

*Gratia & Amor Christi Domini Nostri
adsit semper nobis auxilio &
favore . Amen .*

Verissime Pater mi , acepi modò Ma-
laccæ , huc appellens è Iaponiâ , Li-
teras Tuæ sanctæ Caritatis . quæ quoniam
de vitâ ac valetudine tam cari ac venera-
bilis mihi capitis quod optabam docue-
runt , scit Deus Dominus Noster quantâ
meum animum voluptate compleverint .
Multas equidem in ijs iucundè legi suavi-
tatem spirantes tuam pietatemque senten-
tias ; quas & identidem , fructu animi mei
præcipuo , retracto mente versans , & quo-
dammodo regusto ; præsertim autem illa
extrema verba , quibus velut caritatis quo-
dam sigillo Epistolam obsignasti . *Totus
tuus , adeo ut nullo umquam tempore obli-
visci tui possim . Ignatius .* quæ ego ut
illuc

illic cum dulcissimis lachrymis legi, ita & flens hîc describo, revocans suavissimam memoriam temporis elapsi, & illius sinceri ac Sancti Amoris, quo me semper amplexus, nunc quoque prosequeris; prætereaque reputans, me ex tot illis atque ingentibus laboribus periculisque Iaponiæ, à Deo, tuis potissimum precibus inflexo, votisque in me paternis obsecundante, fuisse liberatum.

Numquam exprimere scribendo possem quantum debeam Iaponibus: quandoquidem in eorum gratiam Dominus Noster clarâ me notitiâ intimè imbuit innumerabilium culparum mearum. Nam hætenus evagans extra me, quamdam velut abyssum malorum in meâ conscientiâ penitus conditam non perspexeram: quoad in illis ærumnis & angoribus Iaponiæ, apertis aliquando mentis oculis, dedit mihi Bonus Dominus manifestè cernere, ac quasi præsentis experientiæ sensu tangere, quàm valdè necessarium mihi sit existere aliquem qui perattentam perque sedulam mei curam gerat. Videat igitur quid agat Tua Sancta Caritas, dum tam Sanctas Animas Patrum ac Fratrum Societatis
qui

qui in his degunt regionibus, gubernationi meæ subijcis: mihi vero per solam Dei Misericordiam modò evidenter innouit; tam malè me paratum rebus ad istam Præfecturam benè fungendam necessarijs, ut sperare potius debuerim commendari me à Te curæ ac Providentiæ Fratrum meorum, quàm ipsos mihi committi regendos. Adiungit deinde Tua Sancta Caritas, ingenti desiderio teneri Te videnti me adhuc semel ante finem huius vitæ. Novit qui mei pectoris intima pervidet Dominus Noster, quàm vehementem quamque dulcè impressionem teneri affectûs animo penitùs meo insinuaverit hæc ita blanda significatio præstantis amoris erga me tui. Equidem quoties tua illa verba mente reputo (reputo autem sæpissimè) iniustæ mihi lachrymæ oculos complent: nec possunt teneri quin suaviter erumpant ad solam illam mihi iucundissimam speciem quæ obversatur cogitanti, fieri posse ut te iterùm amplectar: quod etsi video difficillimum; tamen nihil est quod Sancta Obedientia efficere nequeat. Per studium quo ardenti flagras obsequendi ac gratificandi Deo Domino

No-

NOVARVM EPIST. Lib. 5. 447

Nostro , unam à Te peto gratiam , quam ,
 si præsens adesset , positus humi ante
 tuos sanctos pedes genibus supplex roga-
 rem ; ea autem est , ut hùc mittas virum
 aliquem Tuæ Sanctæ Caritati penitus per-
 spectum & plane probatum , Rectorem
 præficiendum Collegio Goano . nam ho-
 mine quem Tu elegeris , quemque ma-
 nu , ut sic dicam , istâ tuâ idoneum for-
 maveris , vehementer eget id Collegium .
 Cur omninò arbitrer necessarium destina-
 ri hùc à Te viros præstantes & supra
 vulgarem modum Virtute ac Doctrina
 præditos , ad Academies Japoniæ mitten-
 dos , hæc causa est . quoniam qui sunt il-
 lic expertes Literarum , sed alioqui pru-
 dentes homines ; cum de suis erroribus
 convincuntur , eò se recipiunt , ut di-
 cant ; esse in suâ quoque Gente Docto-
 rum Virorum copiam , qui totam vitam
 exquisitis commentationibus & infinitâ le-
 ctione transfegerunt . Eos , quoniam quæ
 nos affirmamus , pernegant , prius esse
 revincendos adiungendosque nobis ; ut sic
 rectè possint , qui eorum autoritate nitun-
 tur , & ipsi accedere . En cur Literis
 ac Doctrinâ opus sit . Constantia vero ac

pa-

patientia insignis virtutumque cunctarum
 cumulus, plane requiritur in ijs qui tan-
 tis se dimicationibus obiecturi sunt. Ve-
 nient siquidem pauci & inopes Advenz
 contra nomen universum ac famam glo-
 riosæ, ac multâ sui rerumque suarum
 admiratione subnixæ Nationis, quæ tota
 in ditione Bonziorutu est, primas illic di-
 gnitatis existimationisque tenentium. quod
 qui audeant, palàm est multa passuros,
 ubi eos vndique quos irritaverint Crabro-
 nes inceserint; neque laturos impunè, si-
 mul, quod primum & necessariò facien-
 dum, Bonziorum Sophismata dissolve-
 rint, mendacia redarguerint, sordes &
 arcanas artes, quibus Plebem credulam
 pecuniâ erungunt, in lucem protrahere
 publicam ceperint. Equidem ex ijs que
 sum expertus illic præsens, videre jam
 hinc videor, vâsani Sacrificuli quam im-
 potenter erupturi sint, cum aderit co-
 ràm, qui negare in os ipsis sustineat:
 posse illos, quod glorianur, arcanis fa-
 cris, eruere flammis, addictas jam Orco
 animas: cuius ridiculæ iactantiæ, si pa-
 làm falsitas coarguatur, quæstus eorum
 pars maxima perierit. cum verò Sodo-
 miti-

mitica flagitia ; quam illi abominandam
 obscœnitatem in ludi ac propè laudis par-
 te numerant , meritis obiurgationum acu-
 leis configentur , nempe istos velut com-
 punctos stimulo in suis lutulentis lacunis
 immanes apros , ruituros impetu vāsano
 ad eos dirumpendos , qui Margaritas an-
 te ipsos proiecerint , est consentaneum .
 Quare , vt dixi , horum hisque similiarum
 promulgatores illic dogmatum , deesse
 non poterit , quin acriter oppugnentur ,
 dirèque vexentur , ut animæ ipsis suæ ,
 iuxta Evangelicum Verbum , in suâ sibi
 duntaxat possidendæ patientiâ sint : quâ
 propterea egregiè instructos , firmiterque
 præmunitos esse oportet , qui ad ea discrimina
 se obijcient . Scribo itaque ad Pa-
 trem Simonem , aut eo absente ad Recto-
 rem Collegij Conimbricensis , ne ullos huc
 ad Iaponicas Academias ituros mittat , quos
 Tua Sancta Caritas non viderit , planèque
 perspectos probaverit . Iterùm atque ite-
 rùm dico ; maioribus quàm vulgò credi-
 tur certaminibus & ærumnis exercebuntur .
 Adibuntur importunissimè : nullam diei ,
 nec interdum noctis horam à molestissi-
 mis interpellatoribus vacuam habebunt : in-

interrogationibus alijs super alias sine fine
 urgebuntur : vocabuntur à principibus Vi-
 ris , quibus negare nefas fit . Subtrahetur
 per hæc quotidianis Orationibus , Medita-
 tionibus , receptui mentis ad Deum , &
 Spiritualibus id genus Exercitijs tempus
 non vacabit Missam celebrare . Saltem
 primis , quibus ibi conspici cœperint die-
 bus , præ turba Sciscitantium , quos repe-
 lere non expedit , vix persolvendi pen-
 Ecclesiasticarum precum , vix cibi somni-
 que capiendi spatium erit . Nationis id
 vitium ejus est , nullâ verecundiâ nego-
 tium facessere , hospitibus præsertim &
 peregrè appulsis , qualibus ferè contem-
 ptim vtuntur , & protervè illudunt ; etiam
 innoxijs , & nullâ re molestis . quod si
 jam iidem , quæ Japonijs sunt sanctissi-
 ma , insectari & incomitari audeant ; si
 in Sectas superstitionum invehantur ; si vi-
 tia publica sale satyrico non parcè defri-
 cent , virgulâ censoriâ non perfunctoriè
 feriant : simul præfractè negaverint eos
 qui semel Infernis addicti sint ignibus , ex
 ijs ullo posse piaculo , ullâ viventium
 amicorum aut parentum largitione aut re-
 ligione liberari ; magnam statim procel-
 lam

lam invidiæ subeant necesse est, indigna-
 turo passim optimo quoque in eos, qui
 de Carorum ipsis jam defanctorum anima-
 bus tam durè sentiant; plerisque novam
 Religionem velut infirmam imperfectam-
 que contempturis, quod vltro fateatur:
 nihil se remedij semel damnatis habere
 quod afferat. Talium curæ rerum & huius
 generis ibi quæstiones agitantur, idcirco
 quod in illius Gentis literis & traditioni-
 bus antiquis multa Inferni mentio est:
 Purgatorij, admodum nulla. Hæc cum
 ita sint, res ipsa loquitur, opus illic es-
 se robustis ingenijs, exercitatis in diale-
 cticâ, populari facundiâ disertis, agili-
 bus ad quocumque sequendum & præver-
 tendum errantes. qui plausibiliter valeant
 fucatis veri specie mendacijs larvam detra-
 here, retexendis sophisticis argumentatio-
 nibus, & falsorum dogmatum inconstantiâ,
 ac secum collisione demonstrandâ. Eru-
 bescent enim & incredibiliter confundun-
 tur isti Bonzj, vbi malè cohærere ac pu-
 gnare inter se se ea quæ docent, palam
 ostenditur; aut quando ita constringun-
 tur ratiocinatione necessariâ, ut expedire
 se nequeant. Ad has dotes animorum,

accedat oportet robur corporum , par fe-
 rendis algoribus rigidissimarum hyemum.
 Nam Bandus , Academiarum Iaponiarum
 primaria , in partibus earum Insularum
 maximè septentrionalibus sita est . nec mul-
 tùm inde absunt Academiæ cæteræ , com-
 pertùmque illic est , solertiâ ingenioque
 ferè præstare , qui sub Cœlo frigidiori na-
 scuntur . Victum quod attinet , unica fe-
 rè oryza annonam conficit : etsi reperitur
 & aliquantum tritici , nonnullaque olera,
 legumina , cibique ejus generis , tenuis
 omnes , nec valdè salubris , succi . vinum
 aliud non habent , quam quod ex oryza
 exprimunt arte quadam , perrarum , &
 idcirco supra modum carum . Maximum
 tamen incommodorum est anxietas con-
 tinua in periculis vitæ quotidianis . Non
 sunt apti ad huius terræ culturam senes,
 vtique quibus deessent vires ad necessarios
 labores ; nec adolescentes , nisi si quibus
 defectum ætatis , virtutum magnitudo ma-
 nifestis experimentis perspectarum , supple-
 ret : alioqui potius quàm alijs profint , se
 ipsos perdent . Peccatorum omnis gene-
 ris irritamenta illic & occasiones sunt .
 Præterea teneriores ibi quam usquam ani-
 mi

mi hominum facillimè offenduntur quavis specie minus recti exempli, in ijs extante qui se aliorum Censores ferunt. Hæc ita minutim, ut dixi, scribo Magistro Simoni, aut ejus vice Reçtori Conimbriensi. Gratissimum mihi esset si Tua Sancta Caritas scribere Conimbriam dignaretur, ut quos destinarent in Iaponiam, priùs ad te Romam mitterent. Veniebat mihi in mentem: aptos ad eam expeditionem videri fore Belgas, aut Germanos, qui Castellanam aut Lusitanam Linguas noscent. Vtrumque id genus tolerans laborum est, tum naturali habitu & educationis usu duratum ad patientiam Bandensium frigorum. Verisimile putabam non paucos ex hisce Nationibus duabus, in varijs Hispaniæ Collegijs, & Italiæ vivere, in quibus forte multum utiles non sint: quod nativâ elegantia popularis linguæ careant; qui si transferrentur in Iaponiam, excellenter ibi operam navarent, & magnis se fructibus commendarent. Putavi præterea suggerendum Sanctæ Caritati Tuæ, ut, si tibi videretur, iuberet haberi severiorem delectum eorum, qui ex Collegijs Hispaniæ, & Lusitaniæ

mittuntur in Indiam, ibi victuri. Præstaret duos tantum anno quolibet huc solvere, dum tales essent, quales hæ regiones requirunt, primùm satis provectos in perfectione spiritali; postea & Doctrinâ; & facundiâ præditos quantum opus est ad concionandum, & Confessiones audiendas. Et hos cuperem tuo iussu peregrinari Romam, antequam ad nos navigent. Nam & istæ itinerum probationes ad eos formandos conferunt: quid possint ipsis ostendunt; ad labores durant; adversus pericula futura, præteritorum innoxie aditorum recordatione, confirmant. Denique sic consequemur, ut hic in concursationum Apostolicarum sudoribus novi non sint: quales deprehenduntur qui sedentes huc nave delati è patriâ, unde nunquam exierunt, campestrium laborum, & pedestrium peregrinationum usum nullum habent. Sane tot hinc illecebæ ad mollitiem, tanta tamque pellacia, non modo ad cessationem, atque desidiam, sed etiam ad nequitiam invitamenta sunt, ut eorum virtus qui hisce animarum periculis obijciendi sunt, exquisitis prius experimentis probanda videatur;

ne

ne si qui minus idonei obrepserint , prosperatâ nobis consolatione ipsorum adventûs & convictûs , negotium potius molestissimum facessant , ea committentes , ob quâ ipsos è Societate amandare sit necessesse . De his videat quæso Tua Sancta Caritas , an è re sit Magistrum Simonem per Te admoneri . Neque qui è Societate nunc sunt Amangucij , neque qui , cum hîc jam versentur in Indijs , anno proximo , vel alijs consequentibus , si Deus volet , in Iaponiam ituri sunt , idonei mihi videntur , qui mittantur ad illas Academias . Verum hi vacabunt interim addiscendæ linguæ , cognoscendisque Dogmatibus Sectarum , ut cum venerint ex Europâ , quos expectamus è sinu tuo Patres , Domesticis ipsis & fîdis uti possint interpretibus in concertationibus adversus Bonzios . Verisimilis mihi spes est profecturam plurimum , & largè amplificandam Amangucianam Ecclesiam . Sunt enim jam ibi Christiani multi , & inter illos non pauci valdè boni ; ac novi quotidie plurimi Catechizantur , & baptizantur . Vivo in spe magnâ , fore ut Deus Dominus Noster nobis servet Patrem Cœsum .

Turrianum, & Ioannem Fernandez, ne
 finat ab Idololatriis interfici, primum
 quia prima, & presentissima periculorum
 iam videntur evasisse, furis illis Bonzio-
 rum primam offensione inflammatis, mori
 dehinc mitigatis, & sensim consensenti-
 bus. Deinde quia multi, ut dixi, ibi
 Christiani sunt, & inter eos non pauci
 dignitate & autoritate praestantes, qui
 magno studio invigilant diu, nocturne
 conservationi Nostrorum. Ioannes Fer-
 nandez, etsi nihil nisi Laicus est; ta-
 men, quod expedite utitur lingua Iapo-
 nicam, & quidquid illi suggerit Pater Col-
 mus Turrianus, apte ac disertè in eam
 transfert, utilissimus est illic. Nunc to-
 tus est in explicandis, quotidianam ad po-
 pulum dictione, omnibus Mysterijs vite
 Christi. Quoniam eam perspexi in Iapo-
 nibus indolem, ut & Religionem Chri-
 stianam satis ipsis ostensam facile probatu-
 ri, & semel susceptam tuituri constantè
 atque in Posteris perpetuaturi videantur,
 in eorum culturam quantosvis labores bene
 collocatos puto. Quo in sensu reficit ac
 consolatur me spes quam in Tuam Sanctam
 Caritate repositam habeo, confidere me

iu-

iubens mittendos huc à Te Sanctos aliquos Patres , quos rectè Iaponicarum superstitionum Magistris possimus opponere . Id faciendi præcipua tibi causa sit excellentia , quædam Nationis Iaponicæ mihi perspecta suprâ cæteras hætenus in hisce Tractibus detectas . In quarum nullâ , quæ quidem suis legibus vivat , & Regi Lusitaniæ non sit subdita , satis verisimiliter videtur sperari posse Christi Religionem perenni firmitate radicandam . Vna ex omnibus , & sola , quantum scio , Iaponia videtur inconcussam , æternamque servatura Christianæ Sanctitatis Professionem , si eam semel arripuerit : quod utique non sine ingentibus Evangelicorum Præconum ærumnis , ac contentionibus eventurum est . Sina , quæ Regio est patens latissimè , pacatissima , temperata magno numero exquisitarum legum ; uni paret Monarchæ , cui ad nutum obeditur . Opulentissimum est Regnum , cunâis ad vitam humanam necessarijs abundans . Fretò modico dirimitur à Iaponiâ . Gens pollet ingenio , & studijs insudat , legum præsertim , & Iurisprudentiæ humanæ , Politicæque rationis , cuius exquisitè pernoscenda

da

dae ingenti plerique cupiditate flagrant. Vultus illis candidi, imberbes, oculi parvi. Liberalis plerisque indoles, paces in primis gaudent, quae fundatissima, sine ullo belli metu, inter ipsos viget. Nisi quid novi obstaculi supervenerit quod iter destinatum intervertat, spero me hoc anno, secundo & quinquagesimo supra sexcentis millesimum, navigaturum ad Sinas, quae me vocat spes operae ad ingens Dei obsequium navandae, in magnam utilitatem cum Sinicae Gentis, tum Iaponicae. Nam simul innotuerit Iaponibus, Sinas Christi Legem fuisse amplexos, verisimile est multum illos remissuros de pertinacia, quam pravis suis sectis adherent. Adeoque magna me spes tenet, tam Sinas, quam Iaponios operam Societatis a suis Idololatricis superstitionibus abductos, adoraturos Christum IESUM omnium Gentium Salvatorem. Obiter quiddam referam quod in usu mutuo istarum Gentium singulare, ac mirum observatur. Sinica, & Iaponicae diversae linguae sunt; adeo ut qui ijs utuntur invicem non intelligant: quod tamen Sina scripserit, legit, & percipit literatus Iapon; sed cum sono scriptum exprimit,

mit , ne ab ipso quidem scriptore , si præ-
 sens adsit , quid dicat cognoscitur . Nem-
 pe literæ Sinicæ non vocis humanæ sonos
 varios , ut nostri literarum characteres ,
 sed res protinus ipsas exprimunt ; ideoque
 sunt innumerabiles ? Discunt autem , qui
 Doctrinæ nomen affectant Iapones , litera-
 rum istarum potestatem ; hoc est , non
 quod verbum aut vocabulum indicent ; sed
 quam rem designent . Sublevando autem
 Elementariorum , & Magistrorum labori
 hoc excogitarunt compendium . Propo-
 nunt in tabulâ literas Sinicas , cuique im-
 ponendo pictam effigiem ipsius rei , quam
 significat . Exempli gratia , qui character
 homini designando institutus est , ei forma
 expressa hominis incumbit . Sic in cæte-
 ris . Inde fit ut admoniti conspectu signi
 Iapones lectores , easdem quidem res co-
 gitationi subijciant , quas Sina scriptor in
 mente habuit ; sed dum voce quod le-
 gunt efferunt , vocabula Iaponica res illas
 denotantia pronuncient : quæ Sinæ audien-
 tes , quid sibi velint prorsus nesciunt : uti
 nec vicissim si coram Iapone Sina eam-
 dem scripturam voce adhibitâ legens ex-
 primat , Iapon haud intelliget quid ver-
 ba

ba sonent . Scripsimus linguâ Iaponicâ librum explicantem Origines Mundi , & cuncta vitæ Christi Mysteria . Eundemque deinde librum Sinicis characteribus descripsimus , quod exemplar cogitamus ferre nobiscum euntes ad Sinas ; ut interim dum linguæ notitiam paramus , specimen possimus dare Sinis scripto ipsis noto expressum eorum quæ afferimus . Oro , atque obsecro Sanctam Caritatem Tuam , per quo Deum Amore prosequeris , quoque ejus obsequij studio flagras , fac tam ipse Tu , quam universa Societas , quotidianis me Vestris Sacrificijs , & precibus Deo impensè commendetis . Peto inquam & rogo , interprete ac conciliatrice Sanctæ Caritate Tuâ , Patrum omnium , præsertim Professorum , procurari mihi suffragia , & efficaces intercessionem ad communem Dominum , quæ iunctæ cum totius militantis Ecclesiæ meritis , cumque precibus omnium Beatorum , qui dum viverent de Societate fuerant , & cum universæ triumphantis Ecclesiæ conspirantibus in idem votis , impetrent mihi à Deo Domino Nostro gratiam intelligendi clarè in hac vitâ quid Sanctissima ejus Voluntas à
me

me opter, simulque auxilium ac vires, integre ac perfecte, quidquid innuet aut injungeret exequendi. Cocino IV. Kal. Februarij Anno CIOCLII.

Minimus filius, idemque in exilio maximo.

Franciscus.

EPISTOLA XII.

P. PAVLO SOCIETATIS

I E S V.

*Gratia & Amor Domini Nostri IESV Christi
adsint semper nobis auxilio &
favore. Amen.*

Pater Paule, ad te isthuc proficiscuntur Manuel de Morales & Franciscus Gonzalez. Simul advenerint, visis meis hisce literis, convenies Dominum Episcopum in suo Palatio Episcopali, dicesque ipsi: te reddere ac restituere Dominationi ejus priorem horum, hominem ratione Sacerdotalis Ordinis ipsi peculiar-